

Odense Kommune
Børneinstitution Vestre

Evaluering af den styrkede pædagogisk læreplan fra
2020

Rapporten er hentet: juni 2023

RAMBOLL

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

“Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51)

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

I Vestre har vi haft særligt fokus på:

- Kommunikation og sprog
- Leg og børns deltagelsesmuligheder

Arbejdet med sprog fik et særligt fokus, da alle medarbejdere deltog i et kommunalt kompetenceudviklingsforløb med Sprogklar.

Legen fik med rammen for den styrkede pædagogiske læreplan en særlig fremtrædende rolle og vi ønskede at blive klogere på, hvad det betyder, at *legen har værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af dagtilbud*. Vi har haft fællesmøder om legen og børns deltagelsesmuligheder og arbejdet med at omsætte intentionerne til den pædagogiske praksis.

I børnehuse har der været forskellige fokuser bl.a. på:

- At omsætte strategierne fra Sprogklar til pædagogisk praksis
- Børn i udsatte positioner
- Opbygning af evalueringskultur
- At øge kvaliteten i forskellige tidsrum og/eller læringsmiljøer
- Børnesyn
- Samarbejde med og inddragelse af forældre

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Ledelsen har arbejdet med at etablere en systematisk evalueringskultur ved at skabe sparringsrum på personalemøder og stuemøder samt på reelle sparringsmøder og ved at skabe en struktur og formelle rammer for sparring og evaluering.

Der benyttes forskellige metoder i børnehuse, som giver mening ift. den lokale kerneopgave og som tager afsæt i noget, der allerede var kendt i det enkelte børnehus, fx SMTTE, KKL, kvantitative data (fx afkrydsning), video, blinklys, relationskemaer mv.

Vi har haft fokus på og øvet os i at arbejde med at udarbejde tilpasse og målbare mål for læringsmiljøet samt at genbesøge evalueringerne.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Rammen for den styrkede pædagogiske læreplan blev introduceret for ledelsen på et 'kickoff' møde og blev dernæst introduceret for medarbejderne i børnehuse af deres respektive daglige pædagogiske ledere.

Den styrkede pædagogiske læreplan for Vestre blev i praksis formuleret af de daglige pædagogiske ledere og institutionsleder i en periode med hjemsendelse og omstrukturering grundet Corona. Medarbejderne blev inddraget ift. at bidrage med praksisfortællinger.

Vi arbejdede på daværende tidspunkt med Lene Iversholts fire typer af læringsrum: målrettede læringsaktiviteter, målrettede organiserede læringsgrupper, små og store hverdagslæreprocesser samt friere lege- og læreprocesser. De fire typer af læringsrum var et godt afsæt til beskrivelsen af og samtidig et kendt grundlag, der kunne bruges som forståelse for den styrkede pædagogiske læreplan.

Efterfølgende har der på personalemøder været fokus på, hvordan intentionerne i den styrkede pædagogiske læreplan kan omsættes til pædagogisk praksis, bl.a. ved at tage udgangspunkt i den eksisterende praksis og koble den til den styrkede pædagogiske læreplan. Medarbejderne giver i forbindelse med en medarbejderevaluering udtryk for, at de i høj grad har kendskab til rammerne og

indholdet af den styrkede pædagogiske læreplan samt et fokus på at omsætte det pædagogiske grundlag til pædagogisk praksis.

Arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan har flyttet fokus fra aktiviteten til læringsmiljøet og dermed læring gennem hele dagen ved at have læringsmiljøet og børnefællesskabet som omdrejningspunkt. Vi er herigennem blevet opmærksomme på, at der arbejdes med flere elementer fra det pædagogiske grundlag og med forskellige læreplanstemaer samtidig gennem hele dagen. Det sætter også et øget fokus på at skabe kvalitet gennem hele dagen.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

Den pædagogiske læreplan

- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.
- Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:
 - Børnegruppens trivsel og læring
 - Børn i udsatte positioners trivsel og læring
 - Tosprogede børns trivsel og læring
 - Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Eksempel 1

En af EPPSE-anbefalingerne er, at der skal være en balance mellem børne- og vokseninitierede aktiviteter, men vi kunne se, at der ikke var vokseninitieret leg eller aktivitet på legepladsen om eftermiddagen.

Vi har derfor i en længere periode arbejdet med at optimere leg og læring igennem hele dagen med særligt fokus på, at sikre lige dele børne- og vokseninitieret leg i tidsrummet kl.12.00-14.00, som typisk er på legepladsen.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Vi har brugt billeder og observationer, når vi har evalueret.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

På et personalemøde og løbende på diverse ugentlige "fredagsmøder" har vi talt om og evalueret tiltaget.

Vi oplever, at børnene leger mere, når der er lige dele lege som de selv tager initiativ til – og når der er lige dele lege som de voksne tager initiativ til.
Børn som er stille og som måske har det lidt svært med at indgå i legerelationer, ser vi trives bedre med dette tiltag.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Vi har undervejs udarbejdet en systematik og en struktur for, hvem der skal henholdsvis sætte lege eller aktiviteter i gang og hvem der skal være overbliksvoksen i tidsrummet kl. 12-14.
Daglig pædagogisk leder understøtter personalet i at fastholde det aftalte tiltag.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Eksempel 2

Vi havde en opmærksomhed på vores puttesituation i vuggestuen. Der var en frustration over, at der ikke var nok tid til at børnene kunne øve selvhjulpethed ved fx selv at kravle op i krybben og der ikke var tid til, at det pædagogiske personale kunne blive og give en god puttesituation. Personalet følte sig presset til at skulle gå hurtigt fra barnet, så de kunne komme ind på stuen igen til den næste. Vi blev nysgerrige på, hvordan det egentlig så ud, og hvilke pædagogiske justeringer der skulle til, for at vi kunne give børnene en bedre putning, hvor der også var tid til, at børnene kunne øve sig i at kravle op i krybben.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Vi brugte et "lyskryds", hvor man efter en putning skulle sætte en steg, alt efter om man havde haft god tid, ok tid eller havde haft for lidt tid.
Målet var at have tid til at give børnene en tryk putning og at de kunne øve selvhjulpethed samtidig med.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Det viste sig ret hurtigt, at selvom man ikke syntes, at man havde tid nok, så kom der rigtig mange streger i det "grønne lys", da de ved at have sat fokus på området, gjorde noget andet. Det sås bl.a. ved et ændret positionsskema til det pædagogiske personale, så der var to til at putte og en fordybelsesvoksen. Så fra at have en frustration over, ikke at kunne give børnene tid til at øve sig i at kravle op i krybben, så frigav det også tid til at kunne holde lidt mere i hånden, synge en stille sang og dermed give børnene den tryghed, de havde brug for. De fandt både tiden og positioneringer der fungerede, så målet kunne nås.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Et særligt fokus fører altid til ændringer. Her ændrede vi vores positioneringsskema, så det pædagogiske personales positioneringer understøttede tiltaget.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Eksempel 3

Det udfordrede os, at afslapningen i børnehaven var blevet et rum med mere uro, irettesættelse af og "tyssen" på børnene fremfor positive anvisninger og en reel god stund til at slappe af i. Vi snakkede om, hvad børnene har brug for og kom frem til, at vi gerne ville bevare afslapning men i en anden form end nu, da vi fortsat mener, at børnene har gavn af pauser i løbet af dagen.

Vi besluttede at ændre afslapningen til stille tid. Der var en mindre gruppe børn, som havde brug for hel ro og de var sammen med en voksen i et lille rum. Der skulle være to pædagogiske personaler til den store gruppe børn i det store rum. Udenfor rummet skulle stå en kasse med bamser, bøger og massagebolde, som børnene måtte tage med ind og bruge. Børnene behøvede ikke længere at ligge ned,

men skulle være stille og sidde for sig selv eller ved behov ved siden af en voksen. Der skulle være en synlig Timetimer, som skulle vise tiden.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Gennem observationer og praksisfortællinger, som vi løbende overgav til hinanden i hverdagen og på stuemøde.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Vi kunne observere til afslapningen samt høre på hinandens praksisfortællinger, at afslapningen ikke gav børnene den hvile, som vi mener, at de har brug for. Det blev, for især nogle børn, en mere konfliktfyldt stund end en god og afslappende stund, der gerne skulle give børnene mere overskud til eftermiddagen.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Efter ca. 2 måneder syntes vi ikke, at vi var nået i mål og observerede nogle af de samme udfordringer som tidligere. Vi besluttede derfor, at stilletid skulle flyttes til et nyt tidspunkt til kl. 13.30-14.00 i stedet for lige efter frokost. Det er vores mål, at stilletiden skal give børnene mere overskud til dagens sidste timer. Vi er derfor pt. ved at afprøve, om det er mere tiltrængt med stilletid efter tid på legepladsen, hvor børnene har været i gang i længere tid uden spisepause.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Eksempel 4

Vi har haft fokus på overgangen fra samling til aktivitet, da vi oplevede, at der var en del uro efter samling.

Vi ønskede at skabe en sammenhæng fra samling til aktivitet, hvor både børn og personaler vidste, hvad de skulle efter samling. Vi ønskede at justere vores positioneringer og vores tilgange til børnene, herunder med en særlig opmærksomhed på børnenes selvhjulpethed og medbestemmelse.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Fotos, observationer og praksisfortællinger.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Vi blev opmærksomme på, hvor stor betydning rækkefølgen af aktiviteter og strukturen på vores samlinger havde for børnenes trivsel. Vi fik øje på, hvornår børnene var særligt optaget af aktiviteterne til samlingen.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Vi begyndte at synge nogle bestemte sange i overgangen, som blev en indikator for børnene på, at der var et skifte og som børnene blev meget optaget af. Vi lavede nye aftaler for vores positioneringer for overgangen.

Strukturen, overgangsmarkørerne og positioneringerne har givet ro og overblik for både børn og personaler.

Vi skal forsat have fokus på at overholde de nye positioneringer og minde hinanden om det. Vi vil fremover have overgange som et fokus på vores stuemøder, hvor vi evaluerer og tilpasser strukturen til den aktuelle børnegruppe.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Eksempel 5

Vi har haft et fokus på læringsmiljøet i tidsrummet kl. 13.30-15.30, som er det tidsrum, hvor børnene på skift vågner fra deres middagslur og skal have eftermiddagsmad. Vi ønskede i højere grad at kunne understøtte børnenes lege og deltagelsesmuligheder gennem fordybelse og nærvær i dette tidsrum og satte derfor fokus på vores positioneringer på tværs af tre stuer.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Praksisfortællinger, observationer og referater af evalueringer på personalemøder.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Vi lavede fire nye positioneringsroller på tværs af de tre stuer: "tag oppere", overbliksvoksen, fordybelsesvoksen i en aktivitet og fordybelsesvoksen i børnenes friere legestunder. Vi kunne se, at denne nye positioneringsplan gav den mulighed for fordybelse og nærvær, som vi havde ønsket, fordi børnene blev opdelt i mindre grupper. Vi kunne også se, at strukturen betød, at vi blev bedre til at inddrage det fysiske læringsmiljø både inde og ude.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

De løbende evalueringer gav anledning til flere små justeringer undervejs. Det betød bl.a., at der blev etableret en fælles spisegruppe i fællesrummet og at funktionen "tag opper" blev udvidet til også at have overblikket over, hvad børnene skulle videre til.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Eksempel 6

Vi har valgt at sætte fokus på relationer, da arbejdet med dette øger og medvirker til dannelse og styrkelse af relationer. Desuden styrker det evnen for at udvise empati, omsorg samt kendskab til og forståelsen for hinanden/andre. Det øger også personalet bevidsthed om at styrke relationer blandt børnene og få mere fokus på at støtte og guide børnene i at danne relationer til hinanden. Vi vil løbende tage på udflugter og lave aktiviteter med børnene i større eller mindre grupper for at skabe ro og tid til fordybelse for alle børn.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Observations- og afkrydsningsskema.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Via vores observations- og afkrydsningsskema har vi haft mulighed for at sætte kryds, når vi har set eller oplevet én eller flere af de ting, vi har valgt at have fokus på. Vi har fundet ud af, at det fortsat kræver tilvænning at huske at bruge skemaet, men kan se, at det er et godt hjælpemiddel til at kunne huske specifikke situationer og oplevelser, når der skal evalueres. Desuden oplever vi, at det langsomt gør os mere bevidste om den pædagogiske aktivitet og det tema, vi arbejder med.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Vi oplever, at vi har fået en viden ud fra afkrydsningskemaet, så vi i højere grad kan danne grupper, der tager højde for børnenes relationer, både dem som er etableret og dem som er begyndt at spire. Vi er blevet bevidste om, hvilke børn der har endnu mere brug for vores hjælp til at komme ind i en god relation.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

"Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Forældrebestyrelsen har set og har haft mulighed for at drøfte Vestres styrkede pædagogiske læreplan. Vi har løbende haft drøftelser i både forældrerådene og forældrebestyrelsen ud fra spørgsmål, vi har udarbejdet pba. '8 måder dagtilbud og forældre samarbejder på' (EVA). Det har fx ført til en styrkelse af den digitale kommunikation på Aula gennem hyppigere opslag ledsaget af fotos, en afprøvning af forskellige strukturere ifm. at inddrage forældrene i praktiske opgaver mv. Forældrerådene og forældrebestyrelsen er blevet inddraget i vores særlige fokuser, herunder hvorfor disse fokuser er udvalgt, hvordan vi arbejder med dem og hvilke ændringer vi får øje på i den pædagogiske praksis samt hvilke ændringer forældrene får øje på.

Det fremadrettede arbejde

"En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51)

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

I Vestre vil vi fremadrettet have fokus på:

- Leg, legemuligheder, deltagelsesmuligheder og børnefællesskaber.
- Natur, udeliv og science – herunder kompetenceudviklingsforløbet 'Science og teknologi i børnehøjde'.
- Kommunikation og sprog - vedligeholdelse af arbejdet med sprogstrategierne fra Sprogklar.

Vores kvalitetsplan læner sig op ad den styrkede pædagogiske læreplan.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Vi oplever, at organiseringen af vores evalueringskultur har ført til en ændring af vores fokus for evalueringen fra aktivitet til læringsmiljø. Vi er samtidig blevet øvet i at evaluere på både indsats, virkning og justering, hvor vi tidligere kun evaluerede indsatsen. Vi har fået flere redskaber til understøttelse af evalueringerne fx video.

De daglige pædagogiske ledere har deltaget i diplommoduler om faglig ledelse, hvilket har kvalificeret arbejdet med etableringen af en evalueringskultur og professionelle læringsfællesskaber. Generelt oplever vi, at evalueringskulturen har betydet, at medarbejderne har fået en højere grad af pædagogisk bevidsthed og at deres faglige dømmekraft er blevet styrket. Medarbejderne giver i medarbejderevalueringen udtryk for, at evalueringskulturen i høj grad bidrager til ændringer i og kvalificering af praksis. Medarbejderne giver ligeledes udtryk for, at de genkender og anvender flere forskellige dokumentationsformer og evalueringsmetoder, herunder i særlig stort omfang den daglige og uformelle sparring i praksis.

Vi ønsker fortsat at vedligeholde, fastholde og udvikle de formelle sparringsrum og derigennem understøtte kvaliteten af de uformelle sparringsrum.

Vi ønsker at kvalificere vores evalueringer dels gennem et vedholdende fokus på at 'gå fra at tro til at vide' og dels ved et fremadrettet fokus på at sortere i evalueringerne, så det, vi evaluerer på, er meningsgivende og betydningsfuldt for en kvalitativ justering af den pædagogiske praksis.

Vi ønsker at udvikle vores struktur med længerevarende udviklingsgrupper eller grupper ad hoc på tværs i Vestre. Det er med til at give medarbejderne adgang til hinandens viden, analysere denne viden sammen og få en fælles viden om effekt.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Vores kerneopgave og dermed vores eksistens som dagtilbud ligger fast og er vores **'hvorfor'**. Vi skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Det fælles pædagogiske grundlag er vores **'hvordan'**. Beskrivelsen heraf ønsker vi at justere, så det fælles pædagogiske grundlag beskrives både mere overordnet og dermed mere genkendeligt for alle medarbejdere og forældre og samtidig bliver et mere tydeligt og fælles fundament for alle medarbejdere i Vestre. Vi ønsker, at medarbejdere og forældre i endnu højere grad får et medejerskab til det pædagogisk grundlag og vil derfor inddrage deres stemmer i denne proces.

De seks læreplanstemaer er vores **'hvad'**. Arbejdet med læreplanstemaerne kan have mange forskellige udtryk lokalt i børnehusene og alle har en fælles forpligtelse til at arbejde med alle læreplanstemaerne. Beskrivelsen af det pædagogiske læringsmiljøes understøttelse af de forskellige læreplanstemaer skal derfor også justeres, så de overordnede mål oversættes til eksempler på vores generelle pædagogiske praksis.

Inspireret af Stine Elverkilde og Susanne Hermansen vil vi igangsætte arbejdet med lokale pædagogiske læreplaner i børnehusene. De lokale pædagogiske læreplaner skal bidrage til en fælles forpligtende forståelse af den lokale kerneopgave, fælles forpligtende organisering af læringsmiljøet og fælles forpligtende planlægning og overblik. De skal ligeledes styrke arbejdet med at etablere et pædagogisk læringsmiljø gennem hele dagen, der tilrettelægges indenfor rammerne af den styrkede pædagogiske læreplan. Den lokale pædagogiske læreplan bliver dermed fundamentet for et evidensbaseret arbejde med at skabe pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter progression i alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.